

Pro řešení lineárního regresního modelu $Y_i = m(x_i) + \varepsilon_i$, $i = 1, \dots, n$, v R slouží příkaz `lm` (*linear model*):

```
model <- lm (formule, data = DatováTabulka) , příp.
```

```
model <- lm (formule, data = DatováTabulka, weights = VektorVah) .
```

Pro tzv. *formuli* se používá speciální syntaxe, kde **Y** je název sloupce závisle proměnné, **x** je název sloupce nezávisle proměnné:

$m(x)$	<i>formule</i>
$\beta_0 + \beta_1 x$	$Y \sim x$ nebo $Y \sim 1 + x$, člen β_0 je totiž vkládán implicitně
$\beta_1 x$	$Y \sim 0 + x$, odstranění členu β_0 nutno zapsat explicitně
$\beta_0 + \beta_1 x + \beta_2 x^2$	$Y \sim x + I(x^2)$
$\beta_2 x^2$	$Y \sim 0 + I(x^2)$
$\beta_1 x $	$Y \sim 0 + I(abs(x))$
$\beta_0 + \beta_1 e^x$	$Y \sim I(exp(x))$
$\beta_0 + \beta_1 \ln x$	$Y \sim I(log(x))$
$\beta_0 + \beta_1 \sqrt{x}$	$Y \sim I(sqrt(x))$

Detailní výsledky a další číselné charakteristiky získáme příkazem

```
prehled <- summary (model) ,
```

příp. `prehled <- summary (model, correlation=TRUE)` pro výběrovou korelační matici parametrů.

$\hat{\beta}$	MNČ-odhady parametrů	<code>model\$coefficients</code> <code>coef(model)</code>
$(\hat{\beta}_j, SD(\hat{\beta}_j), T_j, p_j)$	odhady, směrodatné odchylky, testy významnosti, p-hodnoty	<code>prehled\$coefficients</code> <code>coef(prehled)</code>
$\hat{Y}$	aproximované hodnoty	<code>model\$fitted.values</code> <code>fitted.values(model)</code>
r	rezidua	<code>model\$residuals</code> <code>residuals(model)</code>
$n - k$	stupně volnosti modelu: # měření = $n > k$ = # parametrů	<code>model\$df.residual</code>
X	matice plánu	<code>model.matrix(model)</code>
w	váhy	<code>model\$weights</code>
s	odhad sm. odchylky chyb ε_i	<code>prehled\$sigma</code>
R^2	index determinace	<code>prehled\$r.squared</code>
$\bar{R}^2$	korigovaný index determinace	<code>prehled\$adj.r.squared</code>
$(F, k-1, n-k)$	celkový F-test	<code>prehled\$fstatistic</code>
$(k, n-k, k)$	stupně volnosti	<code>prehled\$df</code>
$R(\hat{\beta})$	korelační matice odhadů $\hat{\beta}$	<code>prehled\$correlation</code>

V následujících příkladech určete (pro jednotlivé regresní funkce):

- 🧩 MNČ-odhady parametrů $\hat{\beta}$ regresní funkce $m(x)$, sledujte jejich významnost
- 🧩 zapište matematický tvar regresní funkce $m(x)$
- 🧩 reziduální součet čtverců S_e a odhad směrodatné odchylky s náhodných chyb
- 🧩 index determinace R^2 , proveďte celkový F-test
- 🧩 vykreslete data a grafy regresních funkcí (**predict**), příp. s pásy spolehlivosti
- 🧩 vykreslete boxploty reziduí
- 🧩 modely porovnejte (mj. **anova**), zvolte z nich nejvhodnější

- 1 Datový soubor **cv11-01.csv** : zkoumejte závislost množství kyseliny mléčné u novorozence na množství stejné látky u matky-prvorodičky (v mg ve 100 ml krve) pomocí regresní přímky a paraboly.
- 2 Datový soubor **cv11-02.csv** : zkoumejte závislost prodloužení měděné trubky v závislosti teplotním rozdílu Δt od referenční hodnoty $t_0 = 20^\circ\text{C}$ pomocí vhodné regresní přímky a paraboly. Dle fyzikálních zákonů by při $\Delta t = 0$ prodloužení mělo být nulové.

- 3 Datový soubor **cv11-03.csv** : zkoumejte závislost spotřeby paliva motorového vozidla (v l/100 km) na rychlosti (v km/h) pomocí regresní přímky a paraboly.
- 4 Datový soubor **cv11-04.csv** : zkoumejte závislost koncentrace CO_2 (v ppm) v atmosféře v letech 1764–1995 pomocí několika polynomických regresních funkcí.
- 5 Datový soubor **cv11-05.csv** : zkoumejte závislost uhlíkových emisí (v milionech tun) v letech 1950–1995 pomocí několika polynomických regresních funkcí.
- 6 Datový soubor **cv11-06.csv** : zkoumejte závislost průměrné teploty (ve $^{\circ}\text{C}$) v letech 1866–1996 pomocí několika polynomických regresních funkcí.
- 7 Datový soubor **cv11-07.csv** : zkoumejte závislost **logaritmu** objemu vytěžené ropy (v tisících barelů) v letech 1880–1988 pomocí několika polynomických regresních funkcí, grafy vykreslete i pro nelogaritmované hodnoty.
- 8 Vyřešte Příklady zadané na přednášce.

